

Jak v DMI naplnit očekávání rodičů?

Mgr. Vlastimil Šíp

DMIŠJ, Hradec Králové, Vocelova 1469/5

Výsledky dotazování rodičů 2013

- Koho jsme se ptali?
 - rodičů žáků středních odborných škol (77% ubytovaných), gymnázií (4%), SOU (13%), OU spec. (6%)
 - při statistickém vyhodnocování výsledků jsme nezkoumali výsledky podle těchto kategorií
 - čím se rodiče liší zejména, to je jejich zkušenost s konkrétním DM, a proto jsme výpovědi už ubytovaných žáků členili do kategorie ubytovaných do 2 let a ubytovaných delší dobu
 - shodněme se na tom, že rodiče žáků i z různých regionů republiky mají velmi podobné představy o podmínkách života v DM a také jejich představy o svých požadavcích na zařízení, kterému svěřují své dítě do péče, se v mnohém shodují – z toho důvodu se domnívám, že výpovědi získané od rodičů našich žáků jsou do značné míry přenositelné, zvláště pak do DM pro žáky SOŠ

Dotazování rodičů dosud nebytovaných žáků

- 1. blok: Čemu by měl vychovatel věnovat pozornost při péči o jejich dítě?
- 2. blok: Jaký by měl být vychovatel jejich dítěte?
- *Zpracovány byly odpovědi z 69 vrácených dotazníků, tj. 43% z oslovených. Z toho lze soudit na věrohodnost šetření pro naše zařízení.*
- *Procentuálně více odpovědí bylo získáno od rodičů chlapců (téměř 50%) než od rodičů dívek (33%)*
- *Obsah dotazníku umožnil rodičům popsat schopnosti svých dětí, z nichž jsme usuzovali na větší nebo menší přizpůsobivost (sociální vztahy, učení, využití volného času apod.)*
 - *mezi přizpůsobivé bylo zařazeno 55% žáků, i zde byl relativně vyšší počet chlapců než dívek*

Dotazování rodičů dosud neubytovaných žáků – výsledky, pořadí priorit

1. pořadí: Informovanost rodičů o důležitých okolnostech pobytu žáka v DM - 4,9 b (z maxima 5,0).
2. pořadí: Bezpečnost a zdraví dítěte - 4,72 b.
3. pořadí: Podíl vychovatele na přípravě žáka na vyučování formou vytvoření podmínek pro nerušenou přípravu s možností konzultací – 4,43 b. (kupodivu není výrazný zájem o upevňování stylu učení nebo o pravidelnou kontrolu přípravy na vyučování a škol. výsledků - bodové zisky 3,5, resp. 3,4 b.)
4. pořadí: Učit žáka dodržování pravidel (plnění povinností a využívání práv) - 4,3 b.
5. pořadí: Důkladná informovanost žáka o dění v DM - 4,26 b. (*předcházení přestupkům, problémům*)

Dotazování rodičů dosud neubytovaných žáků - výsledky

6. pořadí: Zapojit žáka do výchovného programu v DM s cílem ochránit ho před rizikovým jednáním a návykovými látkami - 4,22 b.

7. pořadí: Socializace žáka – zaměření:

- *zapojovat dítě do práce skupiny a rozvíjet jeho schopnost vycházet a slušně jednat s lidmi - 3,94 b.*
- *napomáhat rozvoji jeho vztahů se spolubydlícími na pokoji – 3,74 b.*

8. pořadí: Vést žáka k hygieně a pořádku - 3,93 b.

9. pořadí: Využití volného času žákem v DM účastí na organizovaných aktivitách (3,76 b.), žádanější ale je, aby byla žákovi dána svobodná volba, jak naloží se svým volným časem (3,96 b.) – zejména rodiče „přizpůsobivých“ žáků

10. pořadí: Dbát na stravovací režim žáka (3,57 b.)

Co vás nejvíce překvapilo?

- informovanost rodičů o pobytu žáka?
- BOZ?
- podíl vychovatele na PNV?
- učit dodržování pravidel?
- informovanost žáka?
- prevence?
- socializace?
- organizování volného času?
- kontrola stravovacího režimu?

Výsledky dotazování rodičů dosud nebytovaných žáků – poučení z výsledků

- Poučení z šetření:
 - Priorita informovanosti a BOZ vyplývá z „náplně práce rodiče“.
 - Rodiče nepřikládají nejvyšší důležitost realizaci výchovných úkonů a funkcí DM (účelné využití VČ, učit žáka učit se, jeho socializace apod.). Věří schopnostem svých dětí (*mé dítě zvládne učení i svůj volný čas, je sociálně zralé*).
 - S ohledem na vysokou prioritu požadavku rodičů na informovanost bude potřebné, aby vychovatel kombinoval přístup „rodič si vyřeší“ s „vychovatel omezí“, a to znamená s rodiči hovořit a dohodnout se na společném postupu.
 - Poučným může být, že rodiče méně přizpůsobivých žáků by řešení nechali spíše na vychovateli na rozdíl od rodičů žáků přizpůsobivých, kteří by si „průšvihy z intru“ nejraději vyřešili se svým dítětem sami.
 - Doporučuje se i písemné hodnocení nezletilých.

Výsledky dotazování rodičů dosud nebytovaných žáků – poučení z výsledků

- Zájem rodičů, abychom dítě vedli k dodržování povinností a využívání práv, je dobrou zprávou. Rodiče chápou, že u nás musíme mít pravidla. Ti, kteří u nás mají své dítě potvrdili, že znají naše požadavky a že ty jsou přiměřené (jen 2% nepřiměřené). Současně nám sdělili, že VŘ vyhovuje jak jim, tak také prospívá jejich dětem. Tendence některých vychovatelů slevovat ze svých nároků z různých důvodů (úbytek žáků, vlastní oblíbenost u žáků apod.) proto nemají racionální základ.
- Rodiče cítí, že prevence rizikového chování je potřebná. Ačkoliv výrazně nepodporují zapojení svých dětí do zájmových aktivit, tak v souvislosti s prevencí souhlasí se zapojením dětí do výchovného programu. Tím pro nás vytváří prostor třeba i k povinné účasti na vybraných akcích. Dobrovolnost má místo v doplňkovém programu zájmového nebo relaxačního charakteru.

Dotazování rodičů dosud nebytovaných žáků – požadavky rodičů na kompetence vychovatelů

1. Spravedlivost vychovatele (4,74 b.)
2. Vlídlost ale důslednost (trpělivost při vyžadování dodržování pravidel)
3. Podat informace rodičům v případě problémů (školní výsledky, chování v DM)
4. Poznat charakter a osobnost dítěte a chápat motivy jeho jednání, mít zájem a snahu o poznání dítěte
5. Má porozumění, umí se vcítit do myšlení dítěte a pomoci s řešením osobních problémů
6. Umí navázat blízké kontakty s žáky, ale také udržet profesionální odstup na úrovni partnerského vztahu (4,37)
7. Při problémech žáka využije všech možností k nápravě
8. Je s ním legrace, umí se s žáky smát (4,27 b.)
9. Umí navázat blízké, až kamarádské kontakty s žáky (3,6)

Výsledky dotazování rodičů ubytovaných žáků

- zpracováno bylo 158 dotazníků z asi 400 rozeslaných
- odpovědi byly vyhodnoceny v kategoriích chlapci – dívky, ubytování do 2 let a ubytování déle
- v první části dotazníku hodnotili rodiče spokojenost s jednotlivými okolnostmi pobytu jejich dětí v DM a protože jsme od r. 2007 znali jejich priority, tak nás zajímal názor na míru jejich uspokojování – nebude komentováno
- ve druhé části dotazníku rodiče vyjadřovali svá stanoviska k některým cílům a prostředkům výchovy, které jsme vytahali většinou ze ŠVP; zajímalo nás, jestli ŠVP není mimo realitu, mimo zájem rodičů

Výsledky dotazování rodičů ubytovaných žáků

- Pořadí oblastí práce v DM podle jejich důležitosti pro rodiče:
 - 1. Ochrana zdraví a majetku (1,25)
 - 2. Organizace života v DM, informovanost (1,28)
 - 3. Interpersonální vztahy, vychovatel (1,34)
 - 4. Účelné využití volného času žákem (1,70)
 - 5. Příprava žáka na vyučování (1,76)
- *Známkování jako ve škole (1 až 5) – aritmet. průměr*
- Z bodových hodnot je zřejmé, že všechny oblasti práce DM rodiče zajímají, rozdíl mezi nejžádanější činností a nejméně žádanou je minimální (0,5 b).

Výsledky dotazování rodičů ubytovaných žáků – očekávané přístupy k naplňování funkcí DM

■ Oblast ochrany zdraví a majetku (1.)

- Účinná opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáka v DM – 1,15
- Vedení žáka k hygieně, pořádku a ochraně majetku – 1,33
- Realizace preventivních programů a ochrana žáka před rizikovým jednáním (užívání návykových látek, trestná činnost...) – 1,36

■ Důsledky pro naši práci:

- *Rodiče podporují naše úsilí o to, aby se žáci cítili v DM bezpečně a žili zdravě. Jejich zájem trvá i v době, kdy jejich dítě do DM nastoupí.*
- *Významnou podporu má realizace preventivních programů. Nemůžeme se na rodiče zlobit, když podporují rozvoj osobních zájmů svých dětí jen nevýrazně (viz VČ, 1,88). Zřejmě mnozí netuší že účast jejich dětí ve smysluplných aktivitách je základní metodou prevence.*

Výsledky dotazování rodičů ubytovaných žáků – očekávané přístupy k naplňování funkcí DM

- **Oblast organizace života v DM (2.)**
 - Informovanost rodičů o důležitých okolnostech při pobytu dítěte v DM – 1,17
 - Dostatečná informovanost žáka o všech okolnostech pobytu v DM – 1,2
 - Učit žáka dodržovat pravidla, plnit povinnosti a využívat svá práva – 1,39
- **Důsledky pro naši práci:**
 - Systém informovanosti žáků a rodičů musí být v DM dobře propracován. U žáků začíná poučením o BOZ. Rodiče radši přijímají pozitivní nebo neutrální zprávy, ty by měly předcházet těm méně příznivým. Chytrý vychovatel osloví rodiče co nejdříve po začátku škol. roku.
 - Rodiče jsou si vědomi toho, že bez dodržování pravidel a plnění povinností bychom to nezvládli.
 - Rodiče ubytovaných žáků potvrzují priority rodičů dosud neubytovaných.

Výsledky dotazování rodičů ubytovaných žáků – očekávané přístupy k naplňování funkcí DM

■ Oblast interpersonálních vztahů, úloha vychovatele (3.)

■ Vychovatel:

- Kvalita osobnosti vychovatele mého dítěte (jeho profesní schopnosti, osobní vlastnosti) - 1,23
- Dobré poznání osobnosti žáka a podmínek jeho života, pochopení motivů jeho chování vychovatelem (kvalitní pedagogická diagnostika) – 1,37

■ Vztahy:

- Rozvíjení schopnosti žáka spolupracovat ve skupině, vycházet a slušně jednat s lidmi (s vrstevníky, zaměstnanci...) – 1,42

■ Důsledky pro naši práci:

- *Kvalitní vychovatel je rodiči mimořádně žádanou hodnotou, víme to i z předchozích šetření, v němž dobrý vychovatel byl vyžadován hned za zajištěním bezpečnosti a zdraví dítěte. Rodiče dobře chápou, že bez poznávací činnosti se vychovatel neobejde a přivítá, když to bude vychovatel empatický a tolerantní.*
- *Jedním z jeho důležitých úkolů je socializace žáka. Pak nezbyvá, než ho mezi ostatní vtáhnout. Opět potvrzeno, že socializace žáka nestojí na prvních místech v požadavcích rodičů.*

Výsledky dotazování rodičů ubytovaných žáků – očekávané přístupy k naplňování funkcí DM

- **Oblast účelného využití volného času žákem (4.)**
 - Rychlé připojení a neomezené možnosti při užívání internetu na pokoji (zabaví se sám-sama) – 1,59
 - Zajištění prostorových, materiálních a organizačních podmínek pro citlivě řízené účelné využití volného času žákem a jeho aktivní odpočinek – 1,63
 - Zapojení žáka do pravidelné zájmové činnosti (kroužku), měl by mít nějakého koníčka – 1,88
- **Důsledky pro naši práci:**
 - *Preference nenáročných aktivit spíše zábavného a pasivního charakteru (sezení u počítače) ze strany rodičů nevěstí nic dobrého pro naši práci. Budeme u nich stěží nacházet podporu pro náročnější projekty. Pociťujeme to např. v menší podpoře, kterou nám rodiče poskytují formou finančních darů.*
 - *S naší nabídkou k rozvíjení osobních zájmů zřejmě uspějeme spíše u chlapců než děvčat.*

Výsledky dotazování rodičů ubytovaných žáků – očekávané přístupy k naplňování funkcí DM

■ Příprava žáků na vyučování (5.)

- Vytvoření hodných podmínek pro samostatnou přípravu žáka na vyučování (klid, soukromí, možnosti konzultací...) - 1,35 (požadavek zejména rodičů dívek a st. žáků)
- Učit žáka samostatně se připravit na vyučování, upevňovat jeho studijní styl (vhodný způsob učení) a časový režim (návyky) - 1,83 (žádanější od rodičů chlapců)
- Osobní podíl vychovatele na denní přípravě žáka na vyučování, kontrola přípravy a sledování školních výsledků – 2,1

■ Důsledky pro naši práci:

- *Rodiče jsou zřejmě spokojeni se školními výsledky svých dětí a neočekávají významnou intervenci od vychovatele, to koreluje s názorem rodičů, jejichž děti do DM teprve přijdou.*
- *Vzhledem k tomu, že bodové rozdíly nejsou výrazné, tak je zřejmé, že si řada rodičů nechává „otevřená zadní vrátka“ pro případ, že by se prospěch jejich dítěte zhoršil. Pak by zřejmě došlo i na metodu učení se učení nebo kontrolu a dohled.*